
Mierzyn, st. 30, woj. szczecińskie, AZP 30-05/45

Informator Archeologiczny : badania 32, 88-89

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku. Wyniki badań opublikowane zostaną w czasopiśmie „Pomerania Antiqua”. Badania nie będą kontynuowane.

MIERZYN, st. 30, woj. szczecińskie, AZP 30-05/45

- osada kult. łużyckiej (epoka brązu-okres halsztacki)
- osada wczesnośredniowieczna

Archeologiczne badania ratownicze przeprowadzone przez mgr mgr Krzysztofa Kowalskiego i Marka Dworaczyka. Teren inwestycji w części południowo-wschodniej objęty jest strefą „W.II” ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych, ustaloną dla stanowiska oznaczonego jako Mierzyn 30. Przedmiotowy teren położony jest na południe od ciekę wodnego Wierzbak, dopływu rzeki Bukowej, na równinie Gumienieckiej. Prace archeologiczne podzielono na dwa etapy. Obserwacje archeologiczne (etap pierwszy) były realizowane w okresie od 27 lipca do 27 sierpnia, natomiast badania wykopaliskowe (etap drugi) prowadzono między 5 a 21 sierpnia.

Generalnie można stwierdzić, że obiekty archeologiczne grupowały się w dwóch skupiskach. Pierwsze znajdowało się w części środkowej zasięgu strefy ochrony archeologiczno-konserwatorskiej w ramach inwestycji. Związane było z osadnictwem ludności kultury łużyckiej. Drugie zlokalizowano w części południowej zasięgu strefy „W.II” w granicach budowy. Były to głównie pozostałości osadnictwa z okresu wczesnośredniowiecznego, rzadziej starszego (związane z kulturą łużycką lub ogólnie starożytną).

Z osadnictwem ludności kultury łużyckiej związane są obiekty oznaczone numerami: 1-6 ze skupiska pierwszego, 12 i 23 ze skupiska drugiego. Fragmenty ceramiki kultury łużyckiej odkryto także w obiektach 16 i 24, gdzie współwystępowały z materiałem wczesnośredniowiecznym. Wszystkie obiekty, oprócz nr 16 (płytkie, naturalne zagłębienie warstwy próchnicy), mają charakter antropogeniczny. Są to przeważnie niewielkie jamy oraz jedno płytkie, otwarte palenisko (obiekt nr 2). W przypadku obiektu nr 24 materiał ceramiczny związany z kulturą łużycką jest redeponowany. Niewielką ilość fragmentów ceramiki łużyckiej zarejestrowano poza obiektami. Występowała ona w spągu warstwy próchnicznej, w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów.

Wstępna analiza ceramiki wykazuje, iż przynajmniej część obiektów chronologicznie wiąże się ze schyłkiem epoki brązu - wczesną epoką żelaza (na podstawie występowania np. fragmentów „talerzy” krążkowatych i naczyń jajowatych z guzkami pod wylewem). Z obiektu nr 23 pochodzi drobny ułamek przedmiotu brązowego (drut o lekko owalnym przekroju).

Znikoma liczba źródeł nieruchomych, ich koncentracja (z wyjątkiem obiektu 23 na stosunkowo niedużym, przestrzennie izolowanym obszarze oraz brak wyraźniejszych śladów wskazujących na istnienie wykształconej warstwy kulturowej sugerują, że odkryte relikty osadnictwa łużyckiego stanowią pozostałość obozowiska.

Ślady osadnictwa z okresu wczesnośredniowiecznego wystąpiły wyłącznie w skupisku południowym (poza nim zarejestrowano tylko jeden fragment naczynia, znaleziony bardziej na północ w warstwie humusu), gdzie reprezentowały je obiekty oznaczone numerami: 10, 11, 15, 16 (por. wyżej uwagi o osadnictwie łużyckim), 17 (obiekt niemający charakteru antropogenicznego), 18, 19 (jama), 20 (podobnie jak 17 o genezie naturalnej) i 24 (jama). W rejonie występowania tych obiektów zarejestrowano w warstwie próchnicznej nieliczne fragmenty ceramiki o metryce wczesnośredniowiecznej. Część przedmiotowych obiektów charakteryzuje się dużymi rozmiarami i silnie wydłużonym kształtem w partii stropowej (10, 11, 15 i 18). W przekroju pionowym były zazwyczaj płytkie. W obiektach nr 10, 15 i 18 wystąpiły wyodrębnione paleniska (w obiekcie nr 10 wydzielają się 2), a ich wypełniska w różnym stopniu przebarwione były spalenizną i zawierały duże ilości fragmentów naczyń glinianych i pojedyncze kości (w większości przypadków nieprzespalone). W obiektach 10 i 15 paleniskom towarzyszyły jamy. W obiekcie nr 11 nie było wyodrębnionego paleniska. Był on nieco bardziej kolisty i nieco głębszy od pozostałych. Określenie funkcji tych obiektów wymaga szczegółowej analizy i szerszych studiów porównawczych.

Wstępna ocena ceramiki, oparta o kryteria formo- i typologiczne i technologiczne wykazuje, że w zbiorze dominują fragmenty naczyń ręcznie lepionych, częściowo słaboformująco obtaczanych na wolnoobrotowym kole garncarskim należących do rodziny typów C (Feldberg-Kędrzyno). Fragmenty ceramiki pochodzące z obiektu 24 reprezentują naczynia ręcznie lepione, bez widocznych śladów obtaczania, nawiązujące do rodziny typów A-B (typ Dziedzice-Sukow). Taka struktura zbioru pozwala wiązać odkryte relikty osadnictwa wczesnośredniowiecznego z okresem od połowy VII do VIII w.

W obiektach 10 i 11 znaleziono przedmioty żelazne: dwa noże, fragment trzpienia noża oraz ćwiek (ten ostatni w stropie obiektu).

Jedyny ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego, jaki zarejestrowano poza opisanym skupiskiem - fragment przydennej części naczynia posiadający cechy całkowitego obtaczania - nie jest z nim związany i odnosi się do XII-XIII w.

Trzy obiekty (9, 21 i 22), w których wystąpiły niewielkie ilości mało charakterystycznych fragmentów ceramiki wstępnie schronologizowano jako starożytne. Obiekty 21 i 22 genetycznie nie wiązały się z działalnością człowieka (ślady po korzeniach wypełnione próchnicą), natomiast obiekt nr 9 był niewielką, płytką jamą.

W wypełniku części przebadanych obiektów (7, 14) nie zarejestrowano źródeł ruchomych, które umożliwiłyby ich datowanie. W obu przypadkach były to paleniska.

Obiekty oznaczone numerami 8 (palenisko) i 13 (wkop o czworokątnym kształcie, częściowo przecinający obiekt 11) zawierały materiały nowożytne.

Namysłów, st. 27, gm. *loco*, woj. opolskie, AZP 81-35/8 - patrz: wczesna epoka żelaza

Nieszawa Kolonia, st. 5, gm. Józefów nad Wisłą, woj. lubelskie, AZP 82-74/9 - patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

Nowaki, st. 18, gm. Pakosławice, woj. opolskie, AZP 92-30/150 - patrz: wczesna epoka żelaza

Ojców - Jaskinia Łokietka, gm. Skała, woj. krakowskie, AZP 99-55/22 - patrz: paleolit

OPATÓW, st. 1, gm. *loco*, woj. częstochowskie, AZP 83-46/10

- cmentarzysko kultury łużyckiej (II/III-V okres epoki brązu - wczesna epoka żelaza)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w okresie od 29 czerwca do 25 lipca przez Anitę Szczepanek i Magdalenę Wieczorek (Usługi Archeologiczno-Konserwatorskie, Iwona Młodkowska-Przepiórkowska). Finansowane przez PSOZ w Częstochowie. Przebadano powierzchnię 2,75 ara.

Pierwsze informacje o cmentarzysku dotarły do Muzeum Archeologicznego Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie w 1937 r.

W roku 1938 T. Reyman i S. Nosek przeprowadzili tu badania wykopaliskowe. W ich wyniku stwierdzono, że na polu „Kąty” znajduje się cmentarzysko z epoki brązu oraz młodsze od niego cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich. Po wojnie prace na stanowisku podjęto w 1956 r. Badania wykopaliskowe prowadzone były z ramienia Katedry Archeologii Polski Uniwersytetu Jagiellońskiego przez prof. K. Godłowskiego i trwały do 1983 roku. Łącznie w latach 1938-1983 na terenie cmentarzyska odkryto około 1277 grobów, z czego około 546 pochodzi z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, a około 731 z okresu wpływów rzymskich. W toku prowadzonych prac wyznaczono zasięg cmentarzyska z okresu wpływów rzymskich oraz wschodnią granicę występowania